

1. Nazwa kierunku	kognitywistyka <i>[Cognitive Science]</i>
2. Wydział	Wydział Humanistyczny
3. Cykl rozpoczęcia	2025/2026 (semestr zimowy)
4. Poziom kształcenia	studia pierwszego stopnia
5. Profil kształcenia	ogólnoakademicki
6. Forma prowadzenia studiów	stacjonarna
7. Kod ISCED	0223 (Filozofia i etyka)
8. Liczba semestrów	6
9. Tytuł zawodowy	licencjat
10. Ogólna charakterystyka kierunku i założonej koncepcji kształcenia	Kognitywistyka korzysta z wielu źródeł. Interdyscyplinarne badania nad umysłem, procesami poznawczymi, ich neurobiologicznym podłożem, badania sztucznej inteligencji, wykorzystujące zdobycze informatyki, odwołujące się do psychologii, językoznawstwa i filozofii umysłu kształtują profil absolwentki i absolwenta kierunku. Potrafią oni wszechstronnie analizować problemy i punkty sporne, wskazując ich podłoże. Stosują narzędzia różnych dyscyplin takich jak logika, teoria poznania, neurobiologia czy informatyka. Posiadają zaawansowaną wiedzę na temat zachowania człowieka, objętą zakresem antropologii, psychofizjologii czy etologii. Nieobce są im również języki programowania, uczenie maszynowe oraz analiza tekstów. Kognitywistyka to interdyscyplinarny kierunek kształcenia, oparty na dwu, często wzajemnie uzupełniających się, tradycyjnych sposobach prowadzenia badań – filozofii oraz biologii, które zostały wzbogacone o ważne w kognitywistyce elementy informatyki i metod obliczeniowych. W wyznaczonych w ten sposób ramach mieszczą się dodatkowo zagadnienia psychologiczne, psychiatryczne, lingwistyczne oraz antropologiczne. Współczesne badania neurobiologiczne, poczynając od neurobiologii komórkowej, neurochemii po socjobiologię dają nową perspektywę funkcjonowania umysłu człowieka w świecie. Nowoczesne podejście biologiczne wykorzystuje modele komputerowe, które umożliwiają przeprowadzanie wirtualnych symulacji interakcji między neuronami. Pomagają one zrozumieć mechanizmy procesów poznawczych, tworzenie doświadczeń i utrwalanie zachowań. Dodatkowo zaawansowane techniki neuroobrazowania pozwalają na ocenę aktywności mózgu w czasie rzeczywistym, co ułatwia lokalizację procesów poznawczych oraz zrozumienie wzajemnych powiązań między ośrodkami nerwowymi. Badania kognitywistyczne dostarczają przyczynowo-skutkowych wyjaśnień dla zjawisk psychologicznych i społecznych, próbując dać odpowiedź na palące wyzwania współczesności. Zespolenie biologicznego rozumienia mechanizmów poznawczych z bogatą tradycją filozoficznych modeli, rozwiązań i problemów stawianych w ramach teorii poznania stanowi w dzisiejszej nauce podstawy nowych, ciekawych wyjaśnień, a także wzbogaca wiedzę w takich dyscyplinach badawczych jak neurodydaktyka, neuroteologia czy neuromarketing. Osoba kończąca studia kognitywistyczne I stopnia dysponować będzie wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami, które umożliwią jej elastyczne dostosowanie się do rynku pracy, przede wszystkim do poszerzającego się ciągle procesu intelektualizacji pracy i znaczenia tak zwanych kompetencji miękkich, dających możliwość elastycznego reagowania na pojawiające się zmiany i wyzwania. Rozległa wiedza z różnych dziedzin (takich jak: filozofia, biologia, psychologia, językoznawstwo, informatyka i matematyka,) pozwoli absolwentce i absolwentowi na pracę w wielu branżach – poczynając od działów R&D przez firmy związane z IT, badaniami rynku i zachowań konsumenckich po pracę w laboratoriach. Osoby kończące kognitywistykę to przyszli członkowie i przyszłe członkinie zespołów projektujących produkty interaktywne: programy, urządzenia, czy interfejsy urządzeń (np. strony internetowe) optymalizujące ludzkie działanie czy wspomagające działanie osób o obniżonych funkcjach poznawczych (np. osób starszych) oraz osoby zatrudnione w jednym z nowych zawodów, wymagających specyficznych zdolności i wiedzy na temat działania ludzkiej umysłowości i stymulowania procesów poznawczych (mediatorka/mediator, specjalistka/specjalista do spraw kultury firmy, osoba pracująca w policji czy instytucji kulturalnych). Absolwentki i absolwenci kognitywistyki to także osoby, które, działając w sposób przedsiębiorczy będą kształtowały rynek, zakładając firmy i kreując nowe miejsca pracy.

	Program studiów na kierunku Kognitywistyka jest realizowany w profilu ogólnoakademickim, przy założeniu silnego powiązania wiedzy akademickiej z jej praktycznym zastosowaniem. Jego kształt odpowiada założeniom nowej koncepcji studiów I stopnia w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, to jest uwzględnia odpowiednią proporcję zajęć ogólnodostępnych oraz zajęć przewidzianych w ramach tzw. kształcenia obszarowego, wspierającego kształcenie kierunkowe. Zgodnie z założeniami nowej koncepcji studiów I stopnia w Uniwersytecie Śląskim studentki i studenci kognitywistyki realizują blok zajęć ogólnodostępnych oraz blok zajęć przewidzianych w ramach tzw. kształcenia obszarowego, wspierającego kształcenie kierunkowe. W ramach bloku zajęć ogólnodostępnych przewidziane są zajęcia z wychowania fizycznego (dwa semestry), lektorat z języka obcego (cztery semestry) oraz zajęcia z oferty otwartych modułów uniwersyteckich. W ramach zajęć wspierających kształcenie kierunkowe studentki i studenci wybierają zajęcia z grupy modułów obszarowych.
11. Informacje o związku studiów ze strategią uczelni oraz o potrzebach społeczno-gospodarczych warunkujących prowadzenie studiów i zgodności efektów uczenia się z tymi potrzebami	Kognitywistyka I stopnia to nowoczesny, interdyscyplinarny kierunek studiów, który realizowany jest w profilu ogólnoakademickim, co stanowi potencjał dla rozwoju naukowego w obszarze nauk o poznaniu, a także wpisuje się w aktualne założenia Strategii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, której celem jest przekształcenie w uczelnię badawczą o międzynarodowym znaczeniu i prestiżu. Obszar badania naukowe: Powiązanie kształcenia z prowadzonymi badaniami oraz działalnością naukową, a także łączenie ich z praktyką to podstawowy atut studiów kognitywistycznych. Kognitywistyka łączy takie dyscypliny jak filozofia, biologia, neuronauka, lingwistyka, psychologia, badania nad sztuczną inteligencją, logika oraz informatyka. Osoby prowadzące zajęcia na kierunku realizują badania z zakresu nauk humanistycznych (zwłaszcza w zakresie filozofii umysłu, filozofii języka, metodologii nauk i logiki), biologicznych oraz o charakterze interdyscyplinarnych. Wykonują je poszczególne zespoły badawcze. Dlatego studia kognitywistyczne powstały w ścisłej współpracy z wieloma jednostkami oraz pracownikami i pracownikami Uniwersytetu Śląskiego, przede wszystkim z pracownikami Wydziału Nauk Przyrodniczych, Wydziału Nauk Ścisłych i Technicznych. Przyrodnicy mają doświadczenie w badaniach neurobiologicznych i wykorzystują podstawy neurokognitywistyki w dydaktyce. Badania z zakresu nowoczesnych technologii i informatyki prezentowane są przez pracowników z Wydziału Nauk Ścisłych i Technicznych. Wielopłaszczyznowa współpraca badaczy różnych obszarów przyczynia się do nowatorskich i holistycznych rozwiązań w badaniach kognitywistycznych. Badania procesów poznawczych (takich jak procesy uwagowe, pamięć, produkcja i rozumienie mowy czy reakcje fizjologiczne) prowadzone są m.in. w laboratorium kognitywistycznym. Do zadań laboratorium należą badania mózgu oraz układu nerwowego, które pozwalają odpowiedzieć na pytania o to, w jaki sposób mózg reaguje na określone bodźce, które części mózgu są odpowiedzialne za opracowanie określonych zadań, takich jak przetwarzanie bodźców zmysłowych, zadania motoryczne, opracowanie problemów, decyzje itp. Badania te prowadzone są często we współpracy z europejskimi ośrodkami naukowymi. Warto podkreślić to, że prace zespołów badawczych prowadzone są przy współudziale studentek i studentów kognitywistyki oraz doktorantek i doktorantów. Obszar kształcenie i studenci: Program studiów kierunku Kognitywistyka uwzględnia przyjęte w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach założenia nowej koncepcji kształcenia. Koncepcja ta jest ukierunkowana na zwiększenie atrakcyjności oferty dydaktycznej kierunku, zgodnie z modelem kształcenia licencjackiego, który składa się z dwóch obszarów: modułów kierunkowych, prowadzących do dyplomu z danego kierunku oraz grupy modułów otwartych, na który składają się moduły ogólnodostępne oraz zajęcia przewidziane w ramach tzw. kształcenia obszarowego, wspierającego kształcenie kierunkowe. W założeniu ma to dać studentkom i studentom możliwość rozszerzania programu kształcenia oraz rozwijania indywidualnych zainteresowań. – Wykładowczynie i wykładowcy prowadzący zajęcia na kierunku Kognitywistyka poszerzają swoje kompetencje dydaktyczne w zakresie wykorzystywania nowych technologii, biorąc udział w szkoleniach rozwijających ich umiejętności dydaktyczne i językowe, a także współtworząc i realizując międzynarodowe projekty. W ofercie dydaktycznej kierunku znajdują się kursy wspomagane metodami e-learningowymi. – W ramach umiędzynarodowienia kształcenia kierunek oferuje osobom studiującym bogatą ofertę programów wymiany studenckiej (np. Erasmus+) oraz możliwość udziału w zajęciach prowadzonych przez visiting professors. – Na kierunku Kognitywistyka wdrażany jest model nauczania oparty na zasadach tutoring. Ten tryb prowadzenia zajęć skupia się na

		zindywidualizowanej i dopasowanej do potrzeb konkretnego studenta/studentki ścieżce kształcenia o charakterze projektowo-problemowym. – Osoby studiujące mają możliwość wyrażenia swoich opinii na temat prowadzonych zajęć i organizacji studiów w anketach ewaluacyjnych, które obejmują 100% zajęć na kierunku. Monitorowaniu jakości kształcenia w aspekcie związanym z organizacją dydaktyki służą również specjalne spotkania, na których osoby studiujące mają możliwość udzielenia informacji zwrotnej, a które odbywają się po zakończeniu każdego semestru studiów z przedstawicielami dyrekcji kierunku. – Dyrekcja kierunku regularnie organizuje ponadto spotkania z interesariuszami zewnętrznymi, opiniuje efekty uczenia się i modyfikuje program kształcenia. Zmiany w programie studiów lub inne działania doskonalące odbywają się przy silnym zaangażowaniu Rady Dydaktycznej. Spotkania Rady Dydaktycznej odbywają się kilka razy w roku akademickim. Jej członkiniami i członkami są osoby zatrudnione na stanowiskach dydaktycznych, badawczo-dydaktycznych, w tym profesory tytułarni oraz przedstawiciele interesariuszek i interesariuszy zewnętrznych oraz osób studenckich. – Kognitywistyka wpisuje się w koncepcję uniwersytetu dostępnego i otwartego. Dyrekcja kierunku współpracuje z otoczeniem społecznym m.in. organizując wykłady otwarte dla szkół, prelekcje i warsztaty, kursy i szkolenia dla odbiorców spoza uczelni. Wykładowcy i wykładowczynie prowadzący zajęcia na kierunku posiadają bogate doświadczenie w popularyzacji nauki zdobyte w kolejnych edycjach Śląskiego Festiwalu Nauki, Dni Darwina, Dni Mózgu czy wykładach i warsztatach prowadzonych w szkołach i instytucjach kultury. Oferta dydaktyczna jest wzbogacana zajęciami prowadzonymi przez przedstawicieli i przedstawicieli innych ośrodków akademickich. Realizacja potrzeb społeczno-gospodarczych: Kognitywistyka jest kierunkiem, który może przynieść rozstrzygnięcia i korzyści praktyczne. Wyniki badań kognitywistycznych na całym świecie wykorzystywane są w bardzo wielu dziedzinach, począwszy od zastosowań sztucznej inteligencji, przez neuroprotektę, terapie lezji, po ulepszanie interfejsów użytkownika czy wspomaganie dydaktyki. Kognitywistyka jako innowacyjna dziedzina badawcza, dobrze wpisuje się w szerokie spektrum potrzeb społeczno-gospodarczych w takich aspektach jak: poprawa efektywności nauki i pracy w zakresie przetwarzania informacji, usprawniania procesów decyzyjnych i rozwiązywania problemów na poziomie zarówno jednostki jak i grupy. Wiedza i umiejętności w zakresie mechanizmów percepcji, poznania czy emocji mogą pomóc w tworzeniu przyjaznych dla użytkownika aplikacji mobilnych i interaktywnych urządzeń oraz opracowaniu atrakcyjnych programów nauczania i skutecznych narzędzi edukacyjnych zachęcających do zdobywania wiedzy i ułatwiających jej przyswajanie. Nie mniej ważny jest także udział kognitywistyki w szeroko pojętej neurorehabilitacji, prowadzonej w celu przywracania funkcji poznawczych u osób z uszkodzeniami mózgu oraz w dostosowaniu planu leczenia do indywidualnych potrzeb pacjenta. Studenci i studentki kognitywistyki mogą podejmować współpracę ze specjalistami z tych i innych dziedzin. Na obecności osób kończących kognitywistykę na Śląsku skorzysta cały region. Kognitywistyka stanowi unikatowe połączenie różnych obszarów wiedzy i nie mieści się w sztywnych ramach podziału na nauki ścisłe i humanistyczne. Zyskuje na tym profil absolwentek i absolwentów. Rozumieją oni funkcjonowanie ludzkiego organizmu, wiedzą jak działają sztuczne sieci neuronowe, czy ogólnie sztuczna inteligencja, pojmują również ścisły świat matematyki i abstrakcyjne rozważania filozofów, a co najważniejsze potrafią odnieść tę wiedzę do zagadnień życia codziennego. Takie wykształcenie pozwala absolwentkom i absolwentom kognitywistyki myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy i łatwo odnaleźć się na rynku pracy. Poznanie jest jedną z podstawowych czynności organizmów, a wyniki badań kognitywistyki wpływają na nasze rozumienie funkcji poznawczych i procesów, w które są one zaangażowane. Dlatego kognitywistyka jest splotem pytań, na które odpowiedź można jedynie łącząc różne dyscypliny. Nowoczesna uczelnia nie może istnieć bez kognitywistyki, a jej obecność otwiera możliwości nowatorskich badań.
12.	Specjalności	nie dotyczy
13.	Ogólna charakterystyka specjalności	nie dotyczy
14.	Semestr od którego rozpoczyna się realizacja specjalności	nie dotyczy
15.	Procentowy udział liczby punktów	[dyscyplina wiodąca] filozofia (dziedzina nauk humanistycznych): 72%

	ECTS dla każdej z dyscyplin naukowych lub artystycznych do których odnoszą się efekty uczenia się w łącznej liczbie punktów ECTS (ze wskazaniem dyscypliny wiodącej)	• nauki biologiczne (dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych): 18% • psychologia (dziedzina nauk społecznych): 10%
16.	Liczba punktów ECTS konieczna dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów	180
17.	Procentowy udział liczby punktów ECTS uzyskiwanych w ramach wybieranych przez studenta modułów kształcenia w łącznej liczbie punktów ECTS	38%
18.	Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich (lub innych osób prowadzących zajęcia) i studentów	117
19.	Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dyscyplin w ramach dziedzin nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przypisanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	99
20.	Łączna liczba punktów ECTS, większa niż 50% ich ogólnej liczby, którą student musi uzyskać: • na kierunku o profilu ogólnoakademickim w ramach modułów zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dyscyplinach naukowych lub artystycznych związanych z tym kierunkiem studiów; • na kierunku o profilu praktycznym w ramach modułów zajęć kształtujących umiejętności praktyczne	159

21.	Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych na kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki	0
22.	Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki	nie dotyczy
23.	Wymogi związane z ukończeniem studiów	Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest osiągnięcie efektów uczenia się przewidzianych w programie studiów, uzyskanie poświadczenia odpowiedniego poziomu biegłości językowej w zakresie języka obcego oraz uzyskanie pozytywnych ocen pracy dyplomowej. Warunkiem ukończenia studiów jest złożenie egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Absolwent otrzymuje dyplom ukończenia studiów wyższych potwierdzający uzyskanie kwalifikacji odpowiedniego stopnia. Szczegółowe zasady procesu dyplomowania oraz wymogi dla pracy dyplomowej określa Regulamin Studiów oraz regulamin dyplomowania.